

Werkplannen 2024 RNOB

Uitwerking van de actielijnen uit het jaarplan 2024 en Uitvoeringsplan 2023-2024

Definitieve versie 18 december 2023

Portfolio RNOB 2024

Goed leven, wonen en werken in Noordoost-Brabant			
	Deelopgave	Programma	Actielijnen
Vitale leefomgeving	Vitaal landelijk gebied	Vitaal landelijk gebied Klimaatadaptatie, Natuur en Landschap, Transitie Landbouw, RES NOB*, Ruimte, Mobiliteit en Wonen	Afstemming tussen programma's RNOB Vertegenwoordiging BPLG + NOVEX de Peel Synergie creëren en aanjagen van gebiedsprocessen
	Klimaatadaptatie	Klimaatadaptatie Economie Mobiliteit	Uitvoering programma klimaatadaptie Regionale risicodialogen Klimaatrobuuste beeklandschappen
	Natuur en Landschap	Natuur en Landschap	Uitvoeringsprogramma Natuur en Landschap
	Energietransitie	Energie	Verbinding met RES NOB*
	Transitie Landbouw	Transitie Landbouw	Kringlooplandbouw Uitvoeren koersnotitie Transitie Landbouw op dreef
	Schone Lucht	Natuur en Landschap Mobiliteit	Verbinding met Schone Lucht Akkoord*
Duurzaam bereikbaar	Slimme en schone mobiliteit	Mobiliteit	Gedeelde mobiliteit Slimme mobiliteit Verduurzaming mobiliteit
	Verkeersveiligheid	Mobiliteit	Risico gestuurde aanpak verkeersveiligheid, educatie, gedragsaanpak en veilige wegen en fietspaden
	Robuuste infrastructuur en netwerken	Ruimte Mobiliteit	Mobiliteitsagenda en uitvoering regionaal mobiliteitsprogramma/ multimodaal mobiliteitspakket Snelfietsroutes Mobiliteitsstrategie A50
Aantrekkelijk vestigen	Vestigingslocaties	Economie Klimaatadaptatie Mobiliteit Ruimte	Programma bedrijventerreinen Duurzame bereikbaarheid vitale locaties Uitvoeren aanbevelingen 'Internationale werknemers Verduurzamen bedrijventerreinen
	Innovaties en bedrijvigheid	Economie	Aansluiting economie en arbeidsmarkt Verkennen regionaal startup-ecosysteem
	Experimenteerruimte	Economie Transitie landbouw	Stimuleren kringlooplandbouw Voedsel & Gezondheid
Behoud van talent	Blijfklimaat	Wonen Ruimte Economie	Ruimtelijk Voorstel en Ruimtelijk Arrangement RNOB
	Wonen	Wonen	Verbinding met verstedelijkingsstrategie en dorpenstrategie* Verbinding met uitvoering Regionale Woondeal* Regionale afstemming volkshuisvesting
Een sterk verhaal	(Inter)regionale samenwerking	Strategie	Nieuwe samenwerkingsconvenant
	Nationale samenwerking	Strategie	Regio Deal met Rijk, samen met Provincie, AgriFood Capital en Noordoost Brabant Werkt Nieuwe nota Ruimte en regionale omgevingsagenda Nationaal en Brabants Programma Landelijk Gebied

	Internationale samenwerking	Strategie	Verbinding met FoodNL *
	Communicatie	Strategie	Website, nieuwsbrieven, Social Media, (regionale) bijeenkomsten (raden, besturen en ambtelijk)

*Geen onderdelen van RNOB, maar RNOB biedt wel overlegtafels aan.

Werkplannen 2024 RNOB

Het jaarplan en begroting 2024 en de Uitvoeringsplan (UP) 2023-2024 zijn uitgewerkt in concrete werkplannen voor onderstaande opgaven uit de Samenwerkingsagenda.

Vitale Leefomgeving	5
Vitaal landelijk gebied	
Klimaatadaptatie	
Natuur en Landschap	
Energie (RES)	
Transitie Landbouw	
Schone Lucht	
Duurzaam bereikbaar	18
Slimme en schone mobiliteit	
Verkeersveiligheid	
Robuuste infrastructuur en netwerken	
Behoud van talent	23
Blijfklimaat	
Wonen	
Aantrekkelijk vestigen	29
Vestigingslocaties	
Innovaties en bedrijvigheid	
Experimenteerruimte	
Werkgelegenheid	
Samenwerking, Communicatie en Bedrijfsvoering	37
(Inter)regionale samenwerking	
Nationale samenwerking	
Internationale samenwerking	
Communicatie	
Bedrijfsvoering	

Werkplan Vitale Leefomgeving

In dit hoofdstuk over de opgave Vitale Leefomgeving komen de activiteiten voor 2024 van Klimaatadaptatie, Natuur en Landschap en Transitie Landbouw aan bod. Het programma Vitaal Landelijk Gebied is een coördinerend programma voor het Ruimtelijk Voorstel, Brabants Programma Landelijk Gebied en Novex de Peel. RNOB biedt daarnaast een platform voor Energie (RES) en Schone Lucht.

Al deze deelopgaven worden opgepakt in het portefeuillehoudersoverleg Duurzame Leefomgeving (Dulo). De opgave vitale leefomgeving gaat ook over sterke steden en de onderdelen daarvan worden beschreven in werkplannen 'Aantrekkelijk Vestigen' en 'Behoud van Talent.'

Capaciteit en jaarplanning

Het Poho Duurzame leefomgeving (Dulo) wordt ambtelijk ondersteund door een secretaris en vier programmaregisieurs. Het gaat om de volgende begrote uren op jaarbasis:

Programmaregie Vitaal Landelijk Gebied	: Sander Groenen (inhuur)	: 24 u/pw
Programmaregie Klimaatadaptatie	: Joris Slotboom (Oss)	: 12 u/pw
Programmaregie Natuur en Landschap	: Laurens Wols (Vught)	: 8 u/pw
Programmaregie Transitie landbouw	: Christa Links (Heusden)	: 12 u/pw
Secretariaat Transitie Landbouw	: Kees Peters	: 4 u/pw
Secretariaat Poho Dulo	: Els Wouda (inhuur)	: 4 u/pw

Overleg	Frequentie	Overlegvorm
Poho Duurzame leefomgeving	4x per jaar	Besluitvorming en afstemming: 21 maart, 20 juni, 3 oktober en 28 november 2024.
Kopgroep Klimaatadaptatie	Nader te bepalen	Voorbereiden en afstemmen. Nog te plannen.
Kopgroep Natuur en Landschap	4x per jaar	Voorbereiden en afstemmen: 22 februari, 23 mei, 5 september, 31 oktober
Bestuurlijke kopgroep Transitie Landbouw	6x per jaar	Voorbereiden en afstemmen. Nog te plannen.
Vitaal landelijk gebied	Maximaal 10x per jaar: afhankelijk van de agenda	Afstemmen, informeren en voorbereidend op poho Dulo of combipoho.

Uitwerking werkplan Vitale Leefomgeving

Overkoepelend programma: Vitaal landelijk gebied				
	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1.	Bewaken van de consistentie binnen RNOB voor ontwikkelen van vitaal landelijk gebied.	De verschillende beleidsthema's en kopgroepen verbinden op het thema vitaal landelijk gebied. Wij stemmen visies en koersen van de verschillende kopgroepen op elkaar af. Om het daarna in te brengen bij de betreffende Poho's voor besluitvorming.	<ul style="list-style-type: none"> Organiseren van periodiek bestuurlijk en ambtelijk overleg. Voorbereiding poho Dulo. Agenderen van tegengestelde beleidsdoelen ter voorbereiding op besluitvorming in poho Dulo. Voorafstemming bestuurlijk overleg BPLG. En bewaken van consistentie bij bestuurlijke overleggen als Stikstofafel, BOTL, etc. 	<p>RNOB organiseert en faciliteert.</p> <p>Bestuurlijk: Mario Jacobs</p> <p>Ambtelijk: Sander Groenen</p>
2.	Input leveren t.b.v. NPLG/BPLG.	<ul style="list-style-type: none"> T.a.v. het NPLG en BPLG proactief inzetten op participatie met Provincie en drie regio's in Noord-Brabant. Proactief aansluiten bij VNG om belangen van gemeenten te vertegenwoordigen en belangen behartigen bij het Rijk. 	<ul style="list-style-type: none"> Lobby en public affairs organiseren De gemeenten en waterschappen vertegenwoordigen t.a.v. NPLG en BPLG. Gemeenten en waterschappen informeren over de aankomende ontwikkelingen. 	<p>RNOB regisseert en informeert.</p> <p>Bestuurlijk: Mario Jacobs</p> <p>Ambtelijk: Sander Groenen</p>
3.	Input aanleveren t.b.v. en realisatie van NOVEX de Peel.	RNOB participeert bestuurlijk en ambtelijk in NOVEX de Peel. De vijf noordelijke peelmunicipaliteiten (Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst en Meierijstad) worden actief betrokken bij de organisatie van NOVEX de Peel en het behalen van de beoogde doelen.	<ul style="list-style-type: none"> Deelname van 0,4 FTE vanuit de regio op jaarbasis. Financiële bijdrage van € 12.500,- per jaar. Actief betrekken van de bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers van de vijf noordelijke peelmunicipaliteiten. 	<p>RNOB regisseert en informeert.</p> <p>Bestuurlijk: Mario Jacobs</p> <p>Ambtelijk: Sander Groenen</p>
4.	Interregionale en provinciale samenwerking t.a.v. landelijk gebied.	Afstemming en samenwerking met de regio's, provincie en de VNC t.b.v. het behalen van de gezamenlijke doelen, ervaring en kennis delen, waar het de	Om te komen tot een vitaler landelijk gebied werkt RNOB vanuit het programma Vitaal landelijk gebied samen met de Noord-Brabantse regio's (MRE, Hart van Brabant en West-	<p>RNOB coördineert en regisseert.</p> <p>Bestuurlijk: Mario Jacobs</p> <p>Ambtelijk: Sander Groenen</p>

		efficiëntie en impact kan vergroten.	Brabant), met de Limburgse regio's (Noord- en Midden-Limburg) en met de Provincie Noord-Brabant. Enerzijds via diverse formele overlegmomenten (NOVEX de Peel, BOTL, Stikstofafel etc.), maar ook via informele bestuurlijke en ambtelijke afstemming. Hierin hebben wij ook contact met VNG en participeren wij in het Ambtelijk Netwerk Landelijk Gebied van de VNG.	
5.	Gebiedsprocessen.	Gebiedsprocessen is de wijze waarop in het landelijk gebied de doelstellingen worden bereikt door daar integraal aan te werken. Wij willen de ervaringen in deze gebiedsprocessen delen en daarmee effectiever maken. Tevens streven wij naar meer gebiedsprocessen op diverse niveaus (van kleinschalig en lokaal gericht tot grootschalig en interprovinciaal).	Aanjagen van gebiedsprocessen en activeren van gemeenten en waterschappen daarin te participeren. Waar nodig kennis inbrengen, ontwikkelen en delen. Ervaringen ophalen en delen. Strategische ambtelijke ondersteuning bij de betrokken kopgroepen in het landelijk gebied en bij aanjagen en uitvoeren van gebiedsprocessen.	RNOB organiseert, is aanjager en regisseert. Bestuurlijk: Mario Jacobs Ambtelijk: Sander Groenen
6.	Participeren in kerngroep t.b.v. nieuwe overlegstructuren	Waar mogelijk minder overleggen en meer goed geagendeerde en ambtelijk voorbereide stukken ter meningsvormend, afstemming of besluitvorming in de Poho's.	Waar mogelijk vitaal landelijk gebied laten samenvallen met het integrerend overleg Coördineren van agenda Vitaal landelijk gebied kopgroepen in et landelijk gebied, poho Dulo en integrerend overleg.	Bestuurlijk: Mario Jacobs Ambtelijk: Sander Groenen

Deelopgave: Klimaatadaptatie

	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	RoI RNOB en trekkers
1.	Vernieuwing programma klimaatadaptatie.	<ul style="list-style-type: none"> Versterken van de zichtbaarheid van het programma Klimaatadaptatie RNOB. Uitvoeren van een vernieuwingsslag van het programma. Terugkijken en evalueren van het vorige programma om eventuele zorgen en aandachtspunten van partners mee te nemen. Bevorderen van samenwerking op 	Uitwerken van het nieuwe programma met de focus op missie, visie, strategie, doelen, en projecten/ middelen.	RNOB biedt het platform. Is trekker en verbinder. Bestuurlijk: Vacant Ambtelijk: Joris Slotboom

		regioschaal en uitwisselen van kennis en ervaringen.		
2.	Risicodialogen met regionale partners.	<ul style="list-style-type: none"> Het voeren van (vervolg)risicodialogen met verschillende partners die op regionaal niveau actief zijn (RWS, PNB, VRNB, GGD, kennisinstellingen etc.). Daarbij benoemen wat knelpunten op het gebied van hitte, wateroverlast en droogte zijn. Knelpunten aanpakken via integraal uitvoeringsprogramma (zowel op regionaal als lokaal niveau). 	<ul style="list-style-type: none"> Uitwerking van risicodialogen naar concrete acties/handelingsperspectief in een uitvoeringsprogramma. Dit programma omvat concrete speerpunten en acties voor de komende 3 tot 5 jaar. Deze leiden tot een nieuw programma klimaatadaptatie, waarin nieuwe projecten worden opgenomen en een aantal lopende projecten nog doorlopen. We koppelen hierbij klimaatadaptatie aan kansen op andere gebieden zoals de energietransitie, bos- en natuurontwikkeling, NPLG/PPLG, aanleg en reconstructie van wegen, etc. 	<p>RNOB biedt het platform.</p> <p>Bestuurlijk: Désiré van Laarhoven</p> <p>Ambtelijk: Linda van der Zee</p>
3.	Klimaatrobuuste beeklandschappen.	<ul style="list-style-type: none"> Doorvertaling van het ruimtelijk toekomstbeeld naar de Omgevingsvisies en lokaal (uitvoerings-) beleid van gemeenten. Inzicht in en handvatten voor uitvoering van klimaatmaatregelen, benutten van kansen voor water-conservering en versterken van groenblauwe dooradering landelijk gebied. 	<ul style="list-style-type: none"> Voortzetten gebiedsateliers. Inventariseren van de mogelijkheden voor en inzicht krijgen in de benodigde waterbuffering en locaties hiervoor in de stad en landelijk gebied. Uitvoeren pilots in het veld; aanleggen van groenblauwe perceelranden (zoals in Sterksel) en stimuleren van agrarische teelten passend bij meer natte of droge omstandigheden. ZLTO actief inzetten om samen met boeren de uitgevoerde onderzoeken van de Has in de praktijk toepassen. Inzet op behoud en optimaliseren van natuurlijke buffers in landelijk gebied (landbouw en natuur, daarbij koppeling met de programma's Natuur 	<p>RNOB biedt het platform, inspireert, starten pilots, kennis delen en bewustwording.</p> <p>Bestuurlijk: Désiré van Laarhoven</p> <p>Ambtelijk: Marnix van der Kruis <i>Ton Cornelissen*</i></p>

			<p>en Landschap en Transitie Landbouw).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderzoeken van de beworteling van de gras/kruidentmengsels en bepalen van effecten op het bodem-watersysteem (porositeit, organische stofgehalte, poriewaterkwantiteit en -kwaliteit). ▪ Uitwerken van de onderzoeksresultaten tot een advies voor de Regiopartners. ▪ Het advies presenteren aan/ delen met de regiopartners. 	
4.	Effectueren No-regret maatregelen BPLG.	Volgen van ontwikkelingen van BPLG en daarbij Kansen benutten door coördineren en aanjagen van projecten en pilots in N2000- en GGA-gebieden	Coördineren en aanjagen van projecten en pilots gericht op de maatregelen op gebied van: water vasthouden (water-systeemmaatregelen), bosrevitalisatie en groenblauwe dooradering (GBDA)	<p>De ontwikkelingen en gevolgen van het BPLG zijn nog onzeker. RNOB volgt de ontwikkelingen via overlegtafels zoals BOTL. We coördineren en jagen projecten en pilots aan om zo kansen te benutten voor het RNOB-gebied.</p> <p>Bestuurlijk: Vacant</p> <p>Ambtelijk: Joris Slotboom</p>

Deelopgave: Natuur en Landschap

Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1.	<p>Opstellen uitvoeringsprogramma Natuur en Landschap RNOB.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opstellen concreet uitvoeringsprogramma op basis van de Agenda natuur en landschap. ▪ Afstemmen met aanpalende opgaven, zoals: klimaatadaptatie, energietransitie, transitie landbouw en vitaal platteland. ▪ Opstarten van no-regret regionale projecten, zoals gebiedsproces Dommelvallei. ▪ Aanspraak doen op transitiegelden (zoals BPLG, LPN). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bepalen hoe de uitvoeringsagenda te verankeren in beleid. ▪ Afstemmen met andere opgaves en programma's. ▪ Inventarisatie van waar energie op zit en wat vanuit natuur en landschap urgent is (bijv. door nulmeting biodiversiteit). ▪ Onderzoeken beschikbare financieringsbronnen afstemmen met en inbrengen in P&C-cycli partners, instrumenten en capaciteit voor uitvoering. ▪ Aanwijzen trekkers. ▪ Borgen van uitvoeringsprogramma in lokaal en bovenlokaal beleid. 	<p>RNOB is trekker en verbinder. Uitvoeringsprogramma wordt opgesteld met input van betrokken overheden.</p> <p>Bestuurlijk: Désiré van Laarhoven</p> <p>Ambtelijk: Laurens Wols</p>

			<ul style="list-style-type: none"> Aanvraag indienen bij 1) BPLG 2) LPN; (voorbereiden in 2023). 	
2.	Leidraad landschappelijke inpassing aanpassen.	Regiodeelnemers helpen een leidraad op te zetten voor het realiseren van plannen in het buitengebied.	Binnen de regio zijn er al gemeentes met een leidraad landschappelijke inpassing.	<p>RNOB biedt platform, zorgt voor verbinding en kennis deling.</p> <p>Ambtelijk: Esther Rutten</p>
3.	Opzetten van een regionale werkgroep en platform ten behoeve van kennisdelen over: best practices op natuur en landschap, natuur in en rond bebouwd gebied, subsidies etc.	<ul style="list-style-type: none"> Afspraken maken over kennisdelen (in uitvoeringsprogramma) Werkgroep kennisdelen opzetten. Platform inrichten ten behoeve van kennisdelen. 	Dit verder uitwerken in het programma natuur en landschap.	<p>RNOB zorgt voor verbinding, biedt een platform voor kennis deling en inspiratie.</p> <p>Bestuurlijk: Nader te bepalen lid van de kopgroep</p> <p>Ambtelijk: Nader te bepalen</p>
4	Effectueren No-regret maatregelen BPLG.	Volgen van ontwikkelingen van BPLG en daarbij kansen benutten door coördineren en aanjagen van projecten en pilots in N2000- en GGA-gebieden.	Coördineren en aanjagen van projecten en pilots gericht op de maatregelen op gebied van: water vasthouden (water-systeemmaatregelen), bosrevitalisatie en groenblauwe dooradering (GBDA).	<p>De ontwikkelingen en gevolgen van het BPLG zijn nog onzeker. RNOB volgt de ontwikkelingen via overlegtafels zoals BOTL. We coördineren en jagen projecten en pilots aan om zo kansen te benutten voor het RNOB-gebied.</p> <p>Bestuurlijk: Désiré van Laarhoven</p> <p>Ambtelijk: Laurens Wols</p>

Deelopgave: Energie (RES)

	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	RoI RNOB en trekkers
1.	We bieden een platform voor de bestuurders voor nadere afstemming voor het opstellen van een Regionale Energie Strategie (RES). De verantwoordelijkheid hiervoor is belegd bij de Stuurgroep RES, waar gemeenten, provincie en energiemaatschappijen zijn vertegenwoordigd.	Inzicht in de lange termijn vraag-aanbod verhouding energie in de regio en de ruimtelijke mogelijkheden om te voorzien in regionale energiebehoefte m.b.v. zon en wind.	Worden bepaald in de Stuurgroep RES (geen onderdeel van RNOB). RNOB biedt overlegtafel voor afstemming binnen de regio.	Platform: RNOB biedt overlegtafel waarin o.a. ruimtelijke claims vanuit energie worden geconfronteerd met andere ruimteclaims.

Deelopgave: Transitie Landbouw			
Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1.	Koersnotitie 'Transitie Landbouw op Dreef.'	<p>1. Het programma Vitaal Landelijk gebied jaagt gebiedsprocessen aan en activeert gemeenten en waterschappen daarin te participeren. Waar nodig dragen wij daaraan bij op het gebied van landbouw. Bijvoorbeeld door kennis in te brengen en ervaringen te delen.</p> <p>2a. Inzichtelijk maken wat op gemeenten, waterschappen en omgevingsdiensten afkomt.</p> <p>2b. Organiseren workload en doorlooptijden.</p> <p>3 Organiseren van intervisiebijeenkomsten voor collega's van gemeenten, waterschappen en omgevingsdiensten om casussen te bespreken, kennis te delen en over te dragen en ervaringen te delen over o.a. gebiedsprocessen.</p> <p>4. Inzetten van een lobbystrategie richting de provincie voor het ontwikkelen van een grondfonds om zo gebiedsprocessen en/of verplaatsing van bedrijven te versnellen. Ook leggen we de focus op het behoud van de landbouwgrond en welke instrumenten we daarvoor nodig hebben of nog moeten ontwikkelen.</p> <p>5. Acties opstellen in samenwerking met AgriFood Capital.</p> <p>6. Inventariseren van mogelijkheden om experimenteer- en innovatieruimte voor veehouderijen te ontwikkelen.</p> <p>7. Focus op kansen voor instrumentarium om de transitie van de landbouw mogelijk te maken, zoals:</p>	<p>1 RNOB initieert, faciliteert en organiseert dit proces samen met gemeenten, waterschappen en omgevingsdiensten en andere betrokken partners zoals de provincie. We benutten ambtelijke en bestuurlijke overlegtafels zoals Vitaal Landelijk gebied en BOTL om dit te agenderen.</p> <p>Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal</p> <p>Ambtelijk: Christa Links</p> <p>2 RNOB participeert in de samenwerking met ODBN en Provincie. RNOB vertegenwoordigt de gemeenten en waterschappen in deze samenwerking.</p> <p>Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal</p> <p>Ambtelijk: Christa Links</p> <p>3 RNOB initieert, faciliteert en organiseert samen met het Ondersteuningsnetwerk (provincie) de bijeenkomsten</p> <p>Bestuurlijk: n.v.t. dit wordt ambtelijk georganiseerd.</p> <p>Ambtelijk: Christa Links</p> <p>4 RNOB is ambtelijk en bestuurlijk betrokken bij overlegtafels zoals BOTL. We agenderen daar dit onderwerp. We vliegen dit onderwerp integraal aan door ook onze overlegtafel Vitaal Landelijk gebied hiervoor te gebruiken.</p> <p>Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal</p>

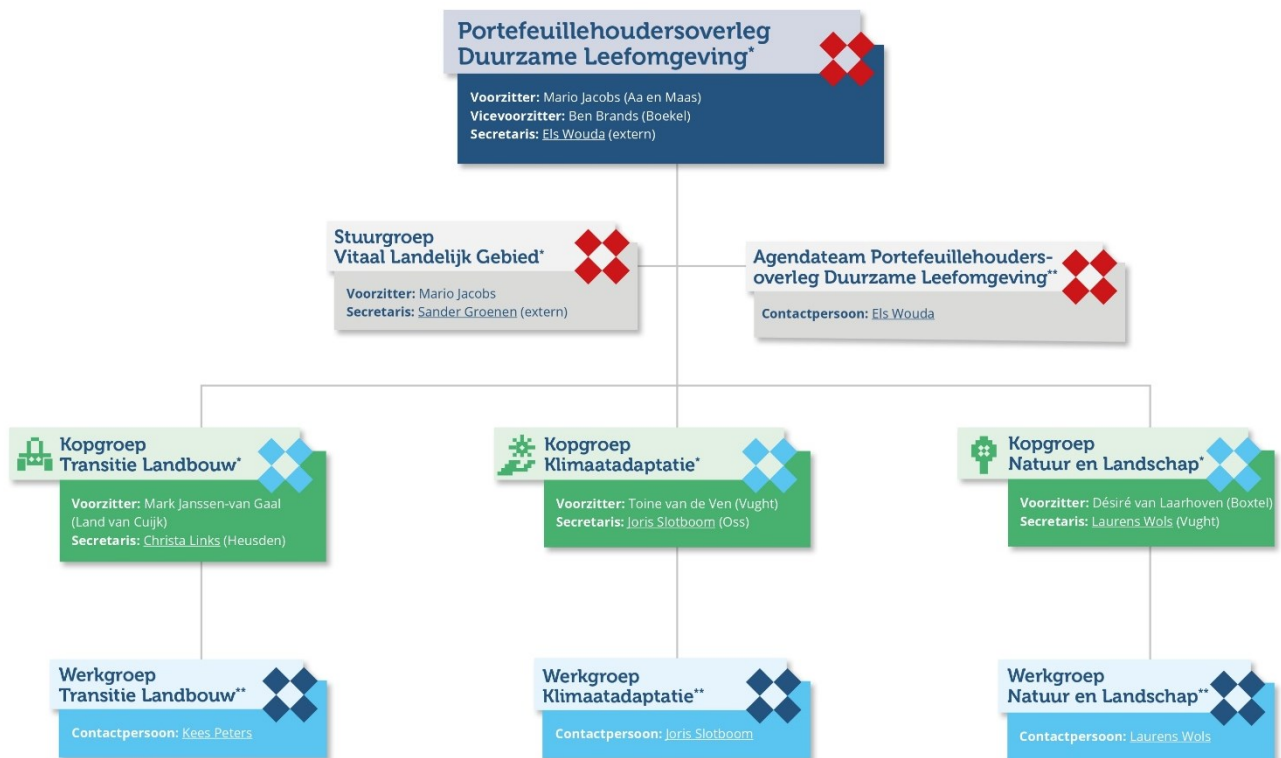
			<p>Ruimte voor Ruimte, sloopfonds/kwaliteitsfonds en grondstrategie (1.4).</p> <p>8.zorgdragen voor continuering AgroProeftuin de Peel met dito externe financiering los van RNOB begroting</p>	<p>Ambtelijk: Christa Links</p> <p>5 RNOB zet in op een proactieve rol om de verbinding sterker te leggen. We initiëren gesprekken met AgriFood Capital om afspraken te maken.</p> <p>Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal</p> <p>Ambtelijk: Christa Links</p> <p>6 RNOB heeft opdracht gevende rol richting AFC om concrete afspraken te maken over het organiseren van ruimte voor ontwikkeling.</p> <p>Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal</p> <p>Ambtelijk: Christa Links</p> <p>7 RNOB organiseert ruimte binnen kopgroep-bijeenkomsten om dit onderwerp te agenderen om zo kansen en ervaringen te delen.</p> <p>Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal</p> <p>Ambtelijk: Christa Links</p> <p>8.RNOB coördineert de financieringsvraag vanuit AgroProeftuin de Peel t.a.v. de rol RNOB.</p> <p>Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal</p> <p>Ambtelijk; Christa Links</p>
2.	Mestverwaarding.	Uitvoeringsagenda Mest	<p>Volgen van ontwikkelingen plan MER-mest.</p>	<p>RNOB optimaliseert het gebruik van beschikbare capaciteit binnen de kopgroepen om ontwikkelingen te volgen en aangehaakt te blijven.</p> <p>Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal</p> <p>Ambtelijk: Christa Links</p>

3.	Effectueren No-regret maatregelen BPLG.	Volgen van ontwikkelingen van BPLG en daarbij kansen benutten door coördineren en aanjagen van projecten en pilots in N2000- en GGA-gebieden.	Coördineren en aanjagen van projecten en pilots gericht op de maatregelen op gebied van: maatwerkaanpak stikstof, Biodiversiteitsmonitor akker- en tuinbouw, CO2 vastlegging in landbouwbodems, Emissiereductie door bedrijfsinnovaties, Extensivering, Water vasthouden (water-systeemmaatregelen).	De ontwikkelingen en gevolgen van het BPLG zijn nog onzeker. RNOB volgt de ontwikkelingen via overlegtafels zoals BOTL. We coördineren en jagen projecten en pilots aan om zo kansen te benutten voor het RNOB-gebied. Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal Ambtelijk: Christa Links
4.	Schone lucht akkoord.	Aanhaken en volgen van ontwikkelingen schone lucht akkoord.	We bieden een platform voor de bestuurders voor gesprekken. De verantwoordelijkheid blijft bij gemeenten/ waterschappen.	RNOB volgt de ontwikkelingen, faciliteert en organiseert ruimte binnen de kopgroep-bijeenkomsten om het gesprek met elkaar te kunnen voeren over dit onderwerp. Uitvoering ligt bij gemeenten/ waterschappen. Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal Ambtelijk: Christa Links
5.	Overige activiteiten.	1 Ontwikkelen regionale kaart met inzicht 'Wat kan waar?.' 2 Doorontwikkeling agrarische sector. 3 Regionale samenwerking versterken en werken vanuit gedachte één overheid.	1 Status en invulling geven aan resultaten rapport 'Kringlooplandbouw: Naar een methodiek met kansenkaarten als hulpmiddel in het gesprek,' Wing 2023. Daarbij ligt de focus op o.a. wat we in kaart willen brengen, wat we nog missen en wat het doel van de kaart is. 2 Periodiek overleg en verbinding op zoeken met ZLTO over o.a. kennissessies vanuit Uitvoeringsagenda Landbouw en Voedsel 3 Breder inzetten op onderzoek GGD Hart van Brabant en Louis Bolk Instituut.	1 RNOB organiseert, faciliteert en coördineert gespreksruimte om het gezamenlijk over de resultaten te hebben. De keuze is aan gemeenten op welke manier zij van de handreiking gebruik willen maken. Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal Ambtelijk: Christa Links 2 RNOB initieert en coördineert periodiek overleggen met ZLTO. Ook leggen we verbinding tussen de kopgroep leden en de ZLTO. Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal Ambtelijk: Christa Links 3 Iedere gemeente kan waar mogelijk dit instrument inzetten. RNOB monitort in

				<p>reguliere overleggen binnen RNOB.</p> <p>Bestuurlijk: Mark Janssen- van Gaal</p> <p>Ambtelijk: Christa Links</p>
--	--	--	--	---

Samenstelling overlegtafels Duurzame Leefomgeving

* bestuurlijke overlegtafel ** ambtelijke overlegtafel

Kopgroep Vitaal landelijk gebied

Voorzitter	Mario Jacobs	Waterschap Aa en Maas
Secretaris	Sander Groenen	Inhuur/RNOB
Deelnemers	Mark Jansen van Gaal	Namens kopgroep Transitie Landbouw
	Franko van Lankvelt	Namens Kopgroep ruimte
	Vacant	Waarnemend VZ RES en kopgroep Klimaatadaptatie
	Ernest de Groot	Namens de waterschap(pen)
	Désiré van Laarhoven	Namens kopgroep Natuur en Landschap
	Marieke Moorman	Agendalid namens RES

Kopgroep Klimaatadaptatie

Voorzitter	Vacant	
Secretaris	Joris Slotboom	Oss/RNOB
Deelnemers	Maarten Everling	Bernheze
	Rien Wijdeven	Bernheze
	Jan van Burgsteden	Meerijstad
	Dolf Warris	Oss
	Sikko Oegema	Waterschap Aa en Maas

Vincent Lokin	Waterschap De Dommel
Désiré van Laarhoven	Boxtel

Kopgroep Natuur en Landschap

Voorzitter	Désiré van Laarhoven	Boxtel
Secretaris	Laurens Wols	Vught/RNOB
Deelnemers	Maarten Everling	Bernheze
	Rien Wijdeven	Bernheze
	Ben Brands	Boekel
	Ralph Geers	's-Hertogenbosch
	Jeroen van den Bosch	Heusden
	Antoinette Maas	Land van Cuijk
	Jan van Burgsteden	Meerijstad
	Jeroen van den Heuvel	Maashorst
	Dolf Warris	Oss
	Sam Goossens	Sint-Michielsgestel
	Yvonne Vos	Vught
	Vacant	Vught
	Ernest de Groot	Waterschap Aa en Maas

Bestuurlijke kopgroep Transitie Landbouw

Voorzitter	Mark Janssen-van Gaal	Land van Cuijk
Secretaris	Kees Peters	Land van Cuijk/RNOB
Deelnemers	Edwin Daandels	Bernheze
	Rien Wijdeven	Bernheze
	Ben Brands	Boekel
	Désiré van Laarhoven	Boxtel
	Roy Geers	's-Hertogenbosch
	Johan Meesters	Heusden
	Jeroen van den Heuvel	Maashorst
	Franko van Lankvelt	Maashorst
	Jan van Burgsteden	Meerijstad
	Sidney van den Bergh	Oss
	Lianne van der Aa	Sint-Michielsgestel
	Yvonne Vos	Vught
	Peter van Dijk	Waterschap Aa en Maas
	Jan Lenssen	ODBN
	Christa Links	Heusden/RNOB

Jaarbegroting 2024: Vitale Leefomgeving

Kosten 2024			
Algemene kosten programma Vitale Leefomgeving	€	10.000	
Programma Vitaal landelijk gebied	€	55.000	
T.b.v. gebiedsprocessen:			
▪ Deelname NOVEX de Peel		€	12.500
▪ Aanjagen van gebiedsprocessen		€	25.000
▪ Onderzoek en advies		€	7.500
▪ Werkbudget (lobby, communicatie en PR, werksessies)		€	10.000
Programma klimaatadaptatie	€	10.000	
▪ Ondersteuning		€	3.500
▪ Regionale dag Klimaatadaptatie		€	1.500
▪ Kennisdelen		€	5.000
Programmakosten klimaatadaptatie		(*)	
Programma Natuur en Landschap	€	40.000	
▪ Uitvoeringsprogramma (inzet bij GGA groenblauw/ NPLG)		€	25.000
▪ Kennisdelen		€	5.000
▪ Ondersteuning		€	10.000
Energietransitie		(**)	
Programma Transitie Landbouw	€	50.000	
▪ AgroProeftuin de Peel		€	30.000
▪ Beleid en ondersteuning		€	20.000
Totaal	€	<u>165.000</u>	
Dekking 2024			
Totaal	Begroting 2024	€	<u>165.000</u>

(*) Programmakosten worden gefinancierd door de Watersamenwerking

(**) uitvoering door Stuurgroep RES-organisatie (= geen onderdeel RNOB)

Werkplan Duurzaam bereikbaar

In dit hoofdstuk beschrijven we de activiteiten voor 2024 van de opgave Duurzaam bereikbaar. Onder deze opgave vallen de deelopgaven Slimme en Schone mobiliteit, Verkeersveiligheid en Robuuste infrastructuur en netwerken.

Deze deelopgaven worden opgepakt in het portefeuillehoudersoverleg Ruimte, Mobiliteit en Wonen en de kopgroep Mobiliteit. Daarnaast worden de deelopgaven uit werkplan 'Behoud van Talent' (vanaf bladzijde 21) behandeld in hetzelfde Poho. De financiën zijn ook in dit Poho geborgd.

In 2023 zijn de regionale woondeal, NOVEX stedelijk Brabant, het ruimtelijk voorstel RNOB en het Multimodaal Mobiliteitspakket vastgesteld. De werkplannen per Poho bieden een goede basis om op deze processen met Rijk en provincie te kunnen samenwerken in 2024.

Capaciteit en jaarplanning

Het Poho Ruimte, Mobiliteit & Wonen (RMW) wordt ambtelijk ondersteund door een secretaris, drie programmaregisseurs en een GGA-coördinator. De beschikbare uren voor programmaregie wonen in 2024 lijkt beperkt (op basis van inzet in 2023) gezien de urgentie van deze opgave. Het gaat om de volgende begrote uren op jaarbasis:

Programmaregie Ruimte	Linda IJsseldijk (Maashorst)	: 540 uren
Programmaregie Mobiliteit	Rian Snijder (inhuur)	: 850 uren
Programmaregie Wonen	Saskia Wijkhuijs (MijnGemeenteDichtbij)	: 360 uren
Mobiliteit (GGA)-coördinator	Esmee van Selst (inhuur)	: 800 uren
Secretariaat Poho RMW	Rian Snijder	: zie hierboven

Overleg	Frequentie	Overlegvorm
Poho Ruimte, Mobiliteit & Wonen	4x per jaar	Besluitvorming en afstemming: 21 maart, 20 juni, 3 oktober en 28 november 2024
Bestuurlijke kopgroep RMW	4x per jaar	Vorbereiding regiodag 14 maart, 13 juni, 26 september en 21 november 2024
Werkgroep uitwerking ruimtelijk voorstel	Nader te bepalen	Nader te bepalen.
Werkgroep Omgevingsvisie	6 x per jaar	Samen met de provincie
Ambtelijke werkgroep Bereikbaarheid & Mobiliteit (GGA)	7x per jaar	Vorbereidend en afstemming: planning in lijn met vorbereiding regiodagen. Nog te plannen voor 2024

Uitwerking werkplan Duurzaam bereikbaar

Deelopgave: Slimme en Schone mobiliteit			
Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1.	Data en smart mobility: krachtenbundeling smart mobility en datagedreven mobiliteitsbeleid organiseren.	<ul style="list-style-type: none"> Bemensing Regionaal Datateam Brabant. Coördineren van activiteiten. Informereren over mogelijkheden voor regionaal/lokaal beleid. Bijdragen aan monitoring opgaven regio. 	<p>RNOB is partner.</p> <p>Bestuurlijk: Jan van Burgsteden</p> <p>Ambtelijk: Rian Snijder en Esmee van Selst</p>
2.	Slimme multimodale bereikbaarheid: samen werken aan slimme multimodale bereikbaarheid belangrijkste locaties voor werken, onderwijs, aantrekkelijke voorzieningen.	<ul style="list-style-type: none"> Schoner vervoer en schonere vervoerskeuzes. Sterk inzetten op werkgeversbenadering Een impuls geven aan het duurzaam maken van de vitale referentielocaties in de regio. Leren van elkaar. Heesch-West meteen goed opzetten. 	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan het duurzaam maken van de vitale referentielocaties. Relatie met verduurzamen bedrijventerreinen/Grote Oogst Het opstellen en uitvoeringen van een werkpakket SmartwayZ.NL <p>1. Coördineren en ondersteunen vanuit het Regionaal Mobiliteitsprogramma. 2. Coördineren van de activiteiten.</p> <p>Bestuurlijk: Jan van Burgsteden</p> <p>Ambtelijk: Rian Snijder</p>
3.	Slimme multimodale bereikbaarheid: afspraken maken over duurzamer, veiliger en slimmer vervoer van goederen, o.a. logistieke hubs en delen van data.	Goederenstromen optimaal geleiden en duurzaam faciliteren en gebruiken. Data en bundeling is onderdeel van agenda AgriFood Capital, Infra van overheden. Relatie met corridor aanpak A50 en krachtenbundeling smart mobility.	<p>Verbinding leggen tussen netwerk en lopende programma's.</p> <p>RNOB biedt het platform.</p>
Deelopgave: Veilige mobiliteit			
Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1.	Brabantse aanpak verkeersveiligheid 'Nul' <u>verkeersslachtoffers</u> : Vanuit risico gestuurde analyse inzetten op gedrag, educatie, handhaving en veilige infrastructuur.	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan programma veilige mobiliteit uit het regionaal mobiliteitsprogramma. Bemensing ambtelijk kernteam verkeersveiligheid Brabant. Bemensing bestuurlijke kopgroep verkeersveiligheid Brabant/ ambassadeursrol. 	<p>RNOB is partner, verbinder, ambassadeur.</p> <p>Bestuurlijk: David Sölez</p> <p>Ambtelijk: Rian Snijder en Esmee van Selst</p>

Deelopgave: Robuuste infrastructuur en netwerken

Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1.	Behoud bereikbaarheid voorzieningen vanuit de dorpen/ wijken.	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan programma <u>gedeelde mobiliteit</u> samen met provincie en regiotaxi-organisaties. Eind 2023 zijn de werkstromen vervoerskundig onderzoek, deelmobiliteit en hubs gereed voor verdere uitwerking in 2024. Bereikbaarheidsonderzoek kleine kernen als onderdeel van Regio Deal. Meewerken aan Dorpenstrategie verstedelijking. 	<p>RNOB verbindt en Coördineert (afstemming). In 2024 zullen de regio's Hart van Brabant en Noordoost-Brabant financieel verantwoordelijk zijn incl. Regiotaxi.</p> <p>Bestuurlijk: Antoinette Maas</p> <p>Ambtelijk: Rian Snijder</p>
2.	Uitbouwen Station 's-Hertogenbosch tot nationale spoorknoep en overstapmachine.	Verbinding leggen tussen programma's en netwerken.	Verbinder: RNOB zorgt voor afstemming
3.	Uitwerking van het Klimaatakkoord mobiliteit: lokale zero-emissiezones.	Brabant werkt toe naar het instellen van een nul-emissie zone voor stadslogistiek in 2025. Eerste actie vaststellen van de omvang van de nul-emissie zone. Primair gericht op 's-Hertogenbosch, Oss, Maashorst en Meierijstad.	Zie hierboven.
4.	Uitwerking van het Klimaatakkoord mobiliteit: realiseren van voldoende laadpaalinfrastructuur.	Uitvoering geven aan Nationale agenda laadinfrastructuur.	Zie hierboven.
5.	Robuuste hoofd-wegenstructuur en MIRT afspraken over: <ul style="list-style-type: none"> MIRT A2 Deil-Vught (pauze) SmartwayZ A2 randweg Eindhoven-Veghel A50 Nijmegen-Eindhoven (tracékeuze 2023) N65 Vught-Haaren (uitgesteld) PHS Meteren-Boxtel 	<ul style="list-style-type: none"> MIRT-afspraken. In aanvulling op afspraken met Rijk: OV2040/A50-aanpak. 	<ul style="list-style-type: none"> Verbinding leggen tussen netwerk en programma's. Coördineren van strategische agenda corridor aanpak A50 Nijmegen-Eindhoven.
6.	Optimalisatie en uitbouw BRT-(H)OV-netwerk: samen optrekken in de uitwerking van het OV-toekomstbeeld,	<ul style="list-style-type: none"> Kwaliteitssprong van het spoor en HOV-netwerkrichting 2040 waarbij 	<ul style="list-style-type: none"> Agenderen en verbinding leggen tussen programma's en netwerken.
			<p>Verbinder: RNOB zorgt voor verbinding tussen centrumstad als deelnemer aan BO-MIRT en regio</p> <p>Verbinder: RNOB zorgt voor verbinding tussen centrumstad als</p>

	in het bijzonder Maaslijn + Spoorbrug Ravenstein.	<p>ingezet wordt op de kracht van het OV.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaarlijkse groei van het aantal gebruikers van het (H)OV. ▪ Uitwerking BRT vanuit strategische agenda A50. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bemensing ambtelijke begeleidingsgroep Gedeelde Mobiliteit. ▪ Coördineren van activiteiten gedeelde mobiliteit. ▪ Uitvoering geven aan Regionaal Mobiliteitsprogramma. 	deelnemer aan BO-MIRT en regio
7.	<p>Duurzaam bereikbaar/ lobbyopgave t.b.v.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Maaslijn, spoorbrug Ravenstein ▪ A2 ▪ A50/Paalgraven, A59/ Bankhoef, ▪ A73 (veiligheid; LvC aan zet voor PvA) ▪ Oostwest-verbinding/ verbinding LvC met Brainport (eerst LvC aan zet met een PvA). 	In aanvulling op afspraken met Rijk: OV2040/A50-aanpak.	Zie hierboven.	Verbinder: RNOB zorgt voor verbinding tussen PNB (trekker van veel lobby-opgaven) en regio).
8.	<p>Duurzaam bereikbaar/ lobby t.b.v. spoor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ IC-verbinding Nijmegen-Eindhoven; ▪ 's-Hertogenbosch-Breda; ▪ Verkenning beter OV LvC-Eindhoven. 	Zie hierboven.	Zie hierboven.	Verbinder: RNOB zorgt voor verbinding tussen PNB (trekker van veel lobby-opgaven) en regio).
9.	<p>Optimalisatie en uitbouw (H)OV-netwerk:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Samen ontwikkelen visie op uitbouw HOV-netwerk in Noordoost-Brabant; ▪ In het bijzonder van en naar Uden/Veghel vanuit Oss-Eindhoven-'s-Hertogenbosch-Nijmegen; ▪ Provincie en regio richten zich meer op HOV, OV en mobiliteitstransitie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HOV+/BRT netwerk naar Nijmegen, 's-Hertogenbosch, Oss en Eindhoven, goede verbinding met spoor, basis voor verstedelijking. Visie op de doorontwikkeling. ▪ Regie op hub discussie organiseren. 	Zie hierboven.	<p>RNOB is trekker.</p> <p>Bestuurlijk: Jan van Burgsteden</p> <p>Ambtelijk: Rian Snijder en Esmee van Selst</p>
10.	<p>Schaalsprong Fiets: realiseren en verkennen uitbouw (snelfiets)netwerk met aandacht voor promotie, fietsveiligheid, datasamenwerking, werknemersaanpak Fiets als belangrijk instrument tot verduurzamen van mobiliteitssysteem, voorzieningen voor iedereen bereikbaar houden, zeker in combinatie met trein en OV en bevordering gezondheid.</p>	<p>Een optimaal (snelfiets)routenetwerk:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een fijnmazig aanvullend regionaal netwerk ▪ Een analyse van het basisnetwerf fiets in verband met de toenemende drukte op fietsroutes vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid (gereed 2023) ▪ Het stimuleren van fietsen en sterk inzetten op werkgeversbenadering. 		<p>RNOB is partner.</p> <p>Bestuurlijk: Sidney van de Bergh</p> <p>Ambtelijk: Rian Snijder en Esmee van Selst</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Marketing van het gebruik van de fiets en routes. Uitwerking van het klimaatakkoord ondersteunen. 		
11.	Bijdragen aan uitwerking verstedelijkingsstrategie en regionale woondeal.	Ondersteunen van de verstedelijkingsstrategie en woondeal met mobiliteitsaanpak.	Programmeren van en uitwerking geven aan Multimodaal Mobiliteitspakket verstedelijking (vastgesteld op 12 oktober 2023).	RNOB coördineert. Bestuurlijk: Roy Geers Ambtelijk: Rian Snijder

Werkplan Behoud van talent

Hieronder staan de activiteiten voor 2024 vermeld voor de deelopgaven Blijfklimaat en Wonen uit de opgave Behoud van talent.

Deze deelopgaven worden opgepakt in het portefeuillehoudersoverleg Ruimte, Mobiliteit en Wonen. De jaarbegroting voor dit werkplan maakt onderdeel uit van werkplan 2 'Duurzaam bereikbaar.'

Uitwerking werkplan Behoud van talent

Deelopgave: Blijfklimaat			
Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1. Vervolg uitwerking maatregelen BO-Leefomgeving in het kader van NOVEX Stedelijk Brabant.	De verstedelijkingsstrategie en de inhoudelijke lijnen binnen RNOB samenbrengen.	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan NOVEX Stedelijk Brabant. Opstellen van een dorpenstrategie RNOB, die recht doet aan de uitdagingen buiten de grote steden, zoals wonen, bereikbaarheid, voorzieningen en leefbaarheid. Deze dorpenstrategie vindt plaats als uitvoeringsopgave onder de verstedelijkingsstrategie, waarbij nadrukkelijk de verbinding wordt gelegd met het Ruimtelijk Voorstel om op die manier de integraliteit te waarborgen. 	RNOB biedt platform en zorgt voor verbinding met andere thema's, omdat de verstedelijkingsstrategie loopt via de eigen tafel. RNOB zit ambtelijk aan tafel voor het opstellen van het PvA van de dorpenstrategie om zo ook de integraliteit te waarborgen.
2. Ruimtelijk Voorstel 2023 vertalen in regionale omgevingsagenda en Ruimtelijk Arrangement.	Zicht krijgen op gemeenschappelijke opgaven en koers bepalen.	<ul style="list-style-type: none"> Op basis van het Ruimtelijk Voorstel RNOB, opstellen van een regionale omgevingsagenda en ruimtelijk arrangement voor de Nota Ruimte. Uitwerking van de schuur- en schitterpunten uit het Ruimtelijk voorstel. Gezamenlijk werken met provincie aan ruimtelijk voorstel Brabant en provincie voeden in bijdrage voor Nota Ruimte. 	<p>Trekker</p> <p>Bestuurlijk: Mario Jacobs en Franko van Lankvelt</p> <p>Ambtelijk: Linda IJsseldijk en Jules Goris</p>
3. Afstemming tussen economische agenda en arbeidsmarktagenda's van RNOB/NOB Werkt en PNB.	Doel is een betere match tussen EZ-beleid en arbeidsmarktbeleid in de regio Noordoost Brabant: welk talenten hebben we en waar hebben we een te kort aan?	Concrete verbinding maken tussen arbeidsmarktbeleid en wonen: waar kan wonen aantrekken en behoud van talent ondersteunen?	Verbinden (van programma's)

4.	Implementeren uitkomsten doelgroepenonderzoek en beleid om talent en jonge gezinnen te behouden.	Lijst aanbevelingen voor gemeenten om doelgroepen te binden aan de regio.	Concrete verbinding maken tussen arbeidsmarktbeleid en wonen: waar kan wonen aantrekken en behoud van talent ondersteunen?	Platform
5.	Verbetering woon-, werk- en leefomstandigheden internationale werknemers (EU-arbeidsmigranten).	Start landelijke proef voor een Brabants Migratie Informatie Punt - Noordoost Brabant.	<ul style="list-style-type: none"> Verbinding leggen tussen programma's en netwerken. Huisvestingsopgave vertalen naar woningbouwprogramma's Informatiepunt: meldpunten Wgv koppelen voor misstanden onder EU-arbeidsmigranten. 	Verbinder en platform

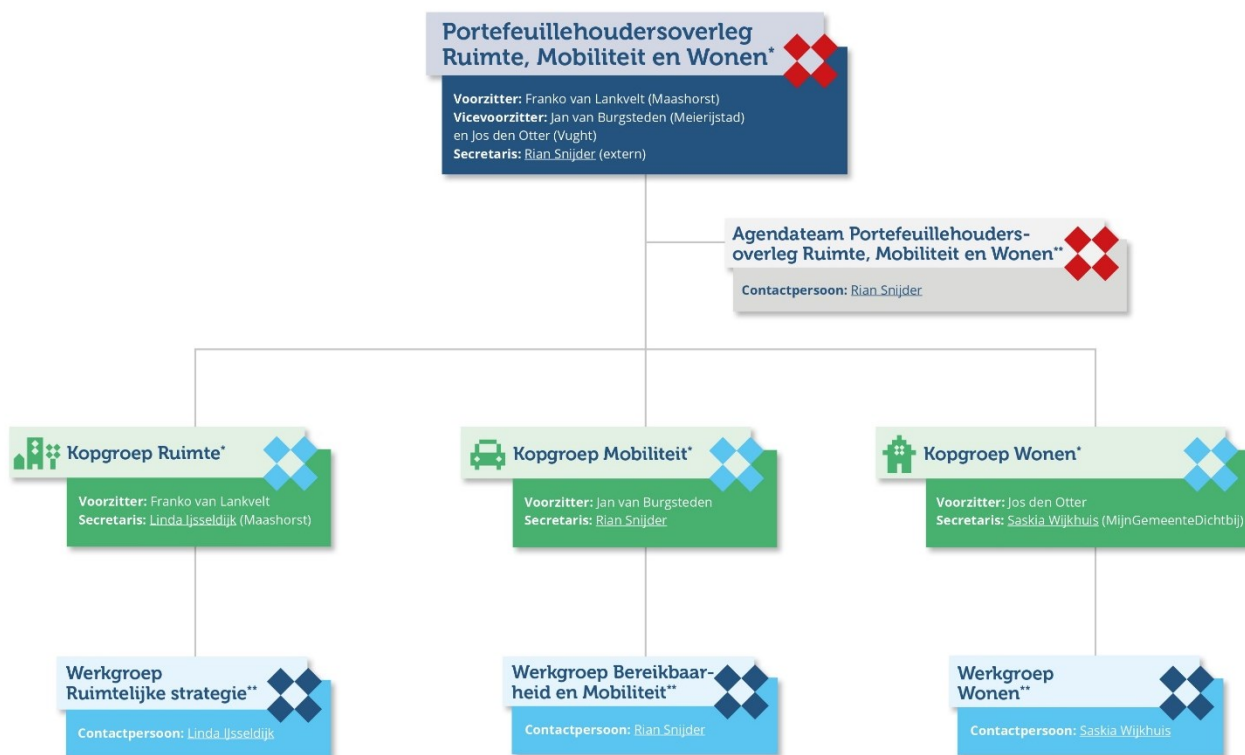
Deelopgave: Wonen

	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1.	Uitvoering geven aan de Regionale Woondeal die gemeenten, Rijk, provincie en de in de regio werkzame woningbouwcorporaties in 2023 met elkaar hebben gesloten.	<ul style="list-style-type: none"> Het bouwen van voldoende en de juiste woningen op de juiste plek. Uitvoering geven aan de regionale volkshuisvestelijke samenwerkingsafspraken. Samen de (landelijke) uitdagingen oppakken. Bij de uitvoering van bovengenoemde afspraken zorgen voor de verbindingen met de andere maatschappelijke opgaven die belangrijk zijn voor de regio (o.a. verbinding met de verstedelijkingsstrategie). Integrale regionale samenwerking. 	<ul style="list-style-type: none"> Inrichten voorgestelde governance (nog niet vastgesteld nov '23). Uitvoering geven aan de geprioriteerde thema's uit de Regionale Woondeal, middels projectopdrachten. Per projectopdracht wordt benoemd wie betrokken partijen zijn, wie eigenaarschap heeft en op welke wijze gemaakte afspraken worden behaald. Een van de geprioriteerde thema's in de Regionale Woondeal betreft 'Aandachtsgroepen'. Onder dit thema is ook 'woningbouw voor opvang en migratie' benoemd. Hieronder valt de huisvesting van specifieke doelgroepen, zoals benoemd in de VVB-bijeenkomst die plaatsvond op 10 mei 2023. Uitvoering geven aan de gemaakte afspraken middels projectopdracht binnen de governance van de Regionale Woondeal. Via procesteam en stuurgroep (governance RWD) integraal regionaal vraagstukken adresseren op de juiste (bestaande) (overleg-)tafels. 	RNOB biedt platform en zorgt voor verbinding met andere thema's.
2.	Consolideren en uitbouwen van het regionaal woonoverleg. De integrale aspecten van het wonen op regionaal niveau verder duiden en uitwerken.	<p>Netwerkversterking:</p> <ul style="list-style-type: none"> Inhoudelijke samenwerking op volkshuisvestelijke thema's in de regio versterken. Dit betreft onderwerpen die zijn opgenomen in de Regionale 	<ul style="list-style-type: none"> Verbetering van proces, annotaties en agendering ten behoeve van sterkere overleggen (o.a. op basis van governance Regionale Woon Deal). 	RNOB biedt platform en zorgt voor verbinding met andere thema's.

		<p>Woondeal, maar ook onderwerpen die daar geen onderdeel van uit maken.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Regionale input en reacties creëren vanuit het thema wonen op integrale regionale vraagstukken. ▪ Kennis en ervaring delen. Gezamenlijke input en oplossingen creëren voor gedeelde en gemeente-overstijgende uitdagingen. Gebruikmaken van elkaars expertise (winst in ambtelijke capaciteit). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Agendering integrale regionale onderwerpen vanuit wonen op Regiodagen. 	
3.	Gezamenlijk en proactief optrekken als regio richting provincie en Rijk.	Krachtenbundeling op het thema wonen bij het aangaan van gedeelde en gemeente overstijgende uitdagingen.	Agendering in Kopgroep Wonen (via werkgroep Wonen) en in de juiste poho's op Regiodagen.	RNOB biedt platform en zorgt voor verbinding met andere thema's.
4.	Vertalen van de uitkomst van het woonwensenonderzoek van 2023 in concrete acties	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inzicht in de woonwensen van de inwoners in onze regio. ▪ Inzichten over de woonwensen gebruiken in het integrale overleg met onder andere ruimte, mobiliteit, arbeidsmarkt, sociaal domein. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Resultaten agenderen in Kopgroep Wonen (via werkgroep Wonen) en in de juiste poho's op Regiodagen. ▪ Resultaten agenderen in integrale overleggen binnen RNOB 	RNOB biedt platform en zorgt voor verbinding met andere thema's.

Samenstelling overlegtafels Ruimte, Mobiliteit en Wonen

* bestuurlijke overlegtafel ** ambtelijke overlegtafel

Poho Ruimte, Mobiliteit en Wonen

Voorzitter	Franko van Lankvelt	Maashorst
Secretaris	Rian Snijder	Inhuur/RNOB
Vicevoorzitters	Jan van Burgsteden	Meerijstad
	Jos den Otter	Vught

Kopgroep Regionaal multimodaal mobiliteitspakket

Voorzitter	Jan van Burgsteden	Meerijstad
Secretaris	Rian Snijder	Inhuur/RNOB
Deelnemers	Roy Geers	's-Hertogenbosch
	Sidney van den Bergh	Oss

Integrerend overleg Ruimtelijk Voorstel RNOB

Voorzitters	Mario Jacobs	Waterschap Aa en Maas
	Franko van Lankvelt	Maashorst
Secretaris	Linda Ijsseldijk	Maashorst/RNOB
Deelnemers	Bestuurlijk trekkers	

Kopgroep Wonen

Voorzitter	Jos den Otter	Vught
Secretaris	Suzanne Niessen	Vught
Deelnemers	Edwin Daandels	Bernheze
	Ben Brands	Boekel
	Wim van der Zanden	Boxtel
	Pieter Paul Slikker	's-Hertogenbosch
	Johan Meesters	Heusden
	Bouke de Bruin	Land van Cuijk
	Rik Compagne	Meierijstad
	Sidney van den Bergh	Oss
	Franko van Lankvelt	Maashorst
	Sam Goossens	Sint-Michielsgestel
	Wilma Dirken	Provincie

Jaarbegroting 2024: Duurzaam bereikbaar en Behoud van talent

Kosten 2024			
Algemene kosten programma Duurzaam bereikbaar:		€	45.000
<ul style="list-style-type: none"> Activiteiten gericht op programmering en uitvoering van regionaal multimodaal mobiliteitspakket (krachtig, sociaal en duurzaam mobiliteitssysteem) en het regionaal mobiliteitsprogramma voor de deelopgaven Slimme en schone mobiliteit, veilige mobiliteit en Robuuste infrastructuur en netwerken. In 2024 liggen de accenten op versnellen mobiliteitstransitie, Samenwerkingsagenda A50, programma gedeelde mobiliteit, verstedelijking, dorpenstrategie (bereikbaarheid voor iedereen en fijnmazig fietsnetwerk) en regionale woondeal. 			
Programma Blijfklimaat			(*)
<ul style="list-style-type: none"> Proces- en projectondersteuning Ruimtelijk voorstel RNOB, ruimtelijk arrangement RNOB (Nota ruimte) en activiteiten van de werkgroep omgevingsvisie RMW. Proces- en projectondersteuning programma wonen en Regionale Woondeal en activiteiten van de werkgroep wonen (**). 			
Totaal		€	<u>45.000</u>
Dekking 2024			
Totaal	Begroting 2024	€	45.000

(*) budget uit algemene kosten programma

(**) de uitwerking van de Regionale Woondeal en Novex Stedelijk Brabant/dorpenstrategie loopt nog volop. De middelen zijn bestemd voor de ondersteuning van regio en gemeenten in deze processen en hun inhoudelijke vertaling.

De mobiliteitsagenda als onderdeel van de Samenwerkingsagenda, is vertaald in een regionaal multimodaal mobiliteitspakket. Dit wordt jaarlijks vertaald naar de uitvoering in een regionaal mobiliteitsprogramma Noordoost-Brabant. Het vormt de basis voor afspraken over provinciale cofinanciering via een bijdrageregeling of financiering van andere programma's of derden zoals SmartwayZ.NL, Rijk (MIRT), gedeelde mobiliteit en anders. De inhuur van de secretaris en coördinatoren mobiliteit (GGA) loopt via een aparte lijn. Samenwerkingsafspraken met gemeenten en provincie liggen hieraan ten grondslag.

Werkplan Aantrekkelijk vestigen

In dit hoofdstuk beschrijven we de activiteiten voor 2024 uit de opgave Aantrekkelijk Vestigen binnen het programma Economie op het gebied van vestigingslocaties, innovaties en bedrijvigheid en experimenteerruimte.

Deze deelopgaven worden opgepakt in het portefeuillehoudersoverleg Economie (EZ).

Capaciteit en jaarplanning

Het Poho Economie wordt ambtelijk ondersteund door een secretaris en een programmaregisseur. Het Poho-overstijgende programma Voeding en Gezondheid heeft een eigen programmamanager. Het gaat om de volgende begrote uren op jaarbasis:

Programmaregie Economie	: Marielle Renee (Oss)	: 16 u/pw
Programmaregie Voeding en Gezondheid	: Rob Verpoort (Meierijstad)	: 16 u/pw
Secretariaat Poho Economie	: Rob Nijskens ('s-Hertogenbosch)	: 4 u/pw

Overleg	Frequentie	Overlegvorm
Poho Economie	4x per jaar	Besluitvorming en afstemming: 21 maart, 20 juni, 3 oktober en 28 november 2024
Bestuurlijke kopgroepen	4x per jaar	Opinievorming en besluitvorming op deelterreinen. Vorbereiding besluiten Poho Economie. Overleg: ca. vijf weken voorafgaand aan elk Poho.
Voorzitters-overleg bestuurlijke kopgroepen	2x per jaar	Prioritering bestuurlijke agenda per half jaar. Kopgroep-overstijgende afwegingen maken. Strategie richting provincie (o.a. economisch beleid en visie Brabant).
Themabijeenkomsten/ werkbezoek bestuurders	2x per jaar	Verdieping van één onderwerp. Ruimte voor brainstorm, open discussie. Gesprek met/bezoek aan gasten/ondernemers en gastsprekers.

Uitwerking werkplan Aantrekkelijk vestigen

Deelopgave: Vestigingslocaties				
	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het verduurzamen en circulair maken van onze bestaande en nieuwe bedrijventerreinen. Met het regionaal bedrijventerrein Heesch West als belangrijk voorbeeld ■ Aandacht voor netcongestie en aansluiting van bedrijventerreinen op het net. ■ Aandacht voor intensivering ruimtegebruik op bestaande terreinen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ervaringen n.a.v. duurzame bedrijventerreinen zoals Heesch West regiobreed delen en gebruiken voor uitrol naar andere (toekomstige) bedrijventerreinen. ■ Introductie handreiking/stappenplan verduurzamen en klimaatadaptief maken van bedrijventerreinen. ■ Voldoende capaciteit voor de (toenemende) vraag naar energie en net-ruimte voor nieuwe initiatieven om energie op te wekken en te delen. ■ Collectiviteit in oplossingen energieschaarste. ■ Circulaire economie en duurzaamheid.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Regionale aanpak waarbij gemeenten en ondernemers geholpen worden in de realisatie van duurzame, klimaatadaptieve en circulaire bedrijventerreinen in de regio Noordoost-Brabant. ■ Uitrol van resultaten (advies)onderzoek VNO-NCW Co-creatie. ■ Organisatie ondernemerstafel rond thema's. ■ Pilots rond intensiveren bedrijventerreinen. ■ Deelname Grote Oogst (Provincie). ■ We gaan verkennen waar en hoe, met diverse betrokken partijen, mogelijk bij te dragen aan de versterking van de netwerkcapaciteit in de regio - en/of het vinden van alternatieven/oplossingen. ■ Organiseren kennisuitwisseling.	<p>Facilitator en aanjager: RNOB doet dit samen met gemeenten</p> <p>Bestuurlijk: Gijs van Heeswijk (opdracht advies verduurzamen)</p> <p>Ambtelijk: werkgroep Werklocaties en Marielle Renee</p>
2.	<p>Het verder optimaliseren van de regionale afstemming en samenwerking bij verzoeken om ruimte op bedrijventerreinen via het gezamenlijk 1-loket ambtelijk o.l.v. gemeente Den Bosch en met deelname van (regio) accountmanagers.</p>	<p>Afstemming en uitwisseling. We werken daarmee aan een herkenbare regio voor ruimtevragers, stemmen we ruimte vragende bedrijven regionaal af, houden we de regionale website van bedrijfskavels actueel en bundelen we krachten in regionale acquisitie, ook in relatie tot blijvende krapte op de arbeidsmarkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ De resultaten uit de herijking van het afsprakenkader vraaggericht ontwikkelen en evaluatie van het 1-Loket uitrollen in de optimalisatie van het 1-loket. ■ Versterking (inhoudelijke) aansluiting en verbinding tussen ambtelijke werkgroep Werklocaties en 1-Loket. E.e.a. op basis van de follow-up van de evaluatie van 1-Loket eind 2023.	<p>Trekker: RNOB samen met Provincie en BOM</p> <p>Bestuurlijk: Frank den Brok</p> <p>Ambtelijk: voorzitter 1-Loket en voorzitter werkgroep Werklocaties</p>
3.	<p>Actualiseren meerjarig bedrijventerrein-programma voor nieuwe bedrijventerrein-ontwikkeling n.a.v. (regionale verdieping van) provinciale ruimtebehoefte prognose voor bedrijventerreinen in Brabant.</p>	<p>Vraaggerichte ontwikkeling om op een gerichte wijze de planvoorraad aan te vullen, gecombineerd met acties rond 'beter benutten bestaand areaal'. Beoogd resultaat en wensen uit de herijking van 'vraaggericht ontwikkelen' meenemen in vernieuwd bedrijventerreinprogramma. Programmeren vanuit kwantitatief en kwalitatief perspectief: ontwikkeling van voldoende hectaren met het juiste profiel voor de beoogde doelgroepen op passende locaties.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Afronden van het nieuwe regionaal afsprakenkader bedrijventerreinontwikkeling/ bedrijventerreinprogramma in Q2 2024. Inzet van externe begeleiding voor het proces. ■ We maken XXL-Logistiek vestiging enkel mogelijk op speciaal daarvoor aangewezen bedrijventerreinen in de regio. Binding met en waarde toevoegen aan de regionale economische structuur zijn vestigingsvoorwaarden. Op overige bedrijventerreinen ontmoedigen we waar mogelijk XXL-Logistiek.	<p>Trekker: RNOB is opdrachtgever voor de inzet van de procesbegeleider</p> <p>Bestuurlijk: Frank den Brok</p> <p>Ambtelijk: werkgroep Werklocaties en Marielle Renee</p>

Deelopgave: Innovaties en bedrijvigheid

Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1. Het bedrijfsleven structureel betrekken bij uitwerking en uitrol van regionale programma's en regionale uitdagingen.	Structurele dialoog met bedrijfsleven in gemeenten over waar overheid kan faciliteren (o.a. in innovatie en het aanjagen van crossovers en versterken van het ondernemers-klimaat).	<ul style="list-style-type: none"> Vervolg/continuïteit in het organiseren ondernemers/innovatietafels voor MKB. Deelname in het LOF (Leisure Ontwikkel Fonds) biedt mogelijk kansen voor ondernemers uit de regio en sector De eventuele voortzetting van de deelname aan dit fonds wordt op de Regiodag 30 november 2023 besproken. 	<p>Trekker en verbinder: RNOB organiseert samen met ondernemers-ondersteuners.</p> <p>Ondernemerstafels bestuurlijk: Ralph Geers Martijn van Esch</p>
2. Stimuleren en ondersteunen van innovaties bij bedrijven.	<ul style="list-style-type: none"> Een ondersteunings-structuur die het bedrijfsleven stimuleert om via innovatie een bijdrage te leveren aan de verschillende transities. Effect bereiken met uitvoering van subsidieregelingen, zoals Kringlooplandbouw. Versterking ondernemersklimaat door invoering van een regionaal startup ecosysteem. 	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering van de subsidie- en bijdrageregeling Kringlooplandbouw Noordoost Brabant binnen AgroProeftuin de Peel (APdP). Uitvoering van het toegangsloket tot de provinciale SIR-regeling voor innovatie bij MKB en starters. Uitvoering van de regionale cofinancieringsregeling bij de provinciale SIR-regeling voor innovatie bij MKB en starters. Na het verkennende onderzoek van Strategy Unit in 2023, uitwerking en invoering van een plan/voorstel voor stapsgewijze versterking van een regionaal Startup Ecosysteem voor impactvolle, en qua businessconcept opschaalbare en innovatieve starters met groeipotentie. Agendering via Kopgroep Innovatie & Agrifood. 	<p>Partner/trekker en verbinder: AgriFood Capital en RNOB werken inhoudelijk samen. RNOB verantwoordelijk voor uitvoering Innovatieregelingen.</p> <p>Bestuurlijk: Maarten Jilisen</p> <p>SU Ecosysteem: Ambtelijk: AgriFood Capital, Jorrit Roorda en Marielle Renee</p>

Deelopgave: Experimenteerruimte

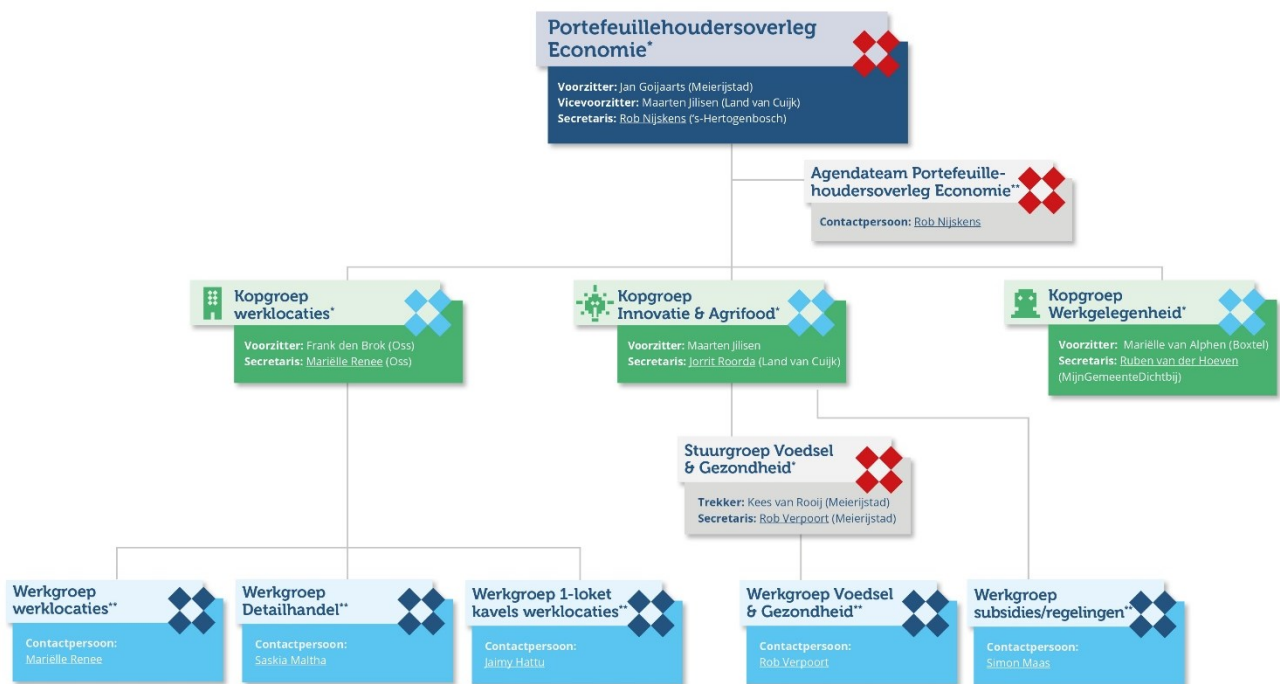
Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	Rol RNOB en trekkers
1. Het creëren van voldoende ruimte voor innovatie- en experimenteerruimte in agrifood en crossovers met andere sectoren.	Diverse programma's van RNOB, AgriFood Capital en NOB Werkt in dialoog vertalen in een specifieke behoefte aan experimenteerruimte.	<ul style="list-style-type: none"> Koppelen van de vereiste transitie in de gehele voedselketen aan een andere kracht van de regio: data. Dit doen we samen met AgriFood Capital (AgriFood Capital). Hierbij zetten we de speerpunten in ons regionale agrifood-hightech-data-beleid nadrukkelijker om in door de markt gesteunde vestigingsmogelijkheden en maken gebruik van de ervaringen uit het Regio Deal-project 'Databehendig MKB'. In kader van Koersnota Transitie Landbouw ontwikkelen van voorstellen/experimenten voor vestigingsmogelijkheden van 	<p>Trekker Kopgroep Innovatie & Agrifood i.s.m AgriFood Capital</p> <p>Bestuurlijk: Maarten Jilisen</p> <p>Ambtelijk: Jorrit Roorda</p>

			diverse en nieuwe vormen van kringlooplandbouw (ex- en intensief): AgroProeftuin De Peel uitbreiden met kringloopveeteelt (AgroProefstal De Peel). Ook als onderdeel van NOVI aanpak De Peel.	
2.	Programma Voedsel en Gezondheid	Maximaal voedselbewustzijn onder inwoners en ondernemers, om ecologische voetafdruk terug te dringen en bij te dragen aan gezondheid en duurzaam ondernemen (brug slaan tussen economie en gezondheid).	<ul style="list-style-type: none"> Relevante initiatieven worden ontwikkeld zoals: <ul style="list-style-type: none"> - een vervolg op de Gezonde Smikkelweken, gericht op BSO-locaties. - voedseleducatie via de Regio Dealaanpak, gericht op basisschoolkinderen. - voedseleducatie op Voortgezet Onderwijs via Regio Dealaanpak, dan wel via dit programma. De financiering hiervoor hangt af van de mogelijkheden uit de regiodeal 5e tranche. - oriëntatie op 1 tot 2 nieuwe projecten over het thema voedselverspilling, zoals het project Horeca Food Waste Challenge (uit 2022). - via AgriFood Capital wordt mee-verkend wat er op projectmatige basis nodig en mogelijk is voor nadere integratie van gezondheid en voeding op Hogescholen aan de onderwijsboulevard: Nomade. Deze initiatieven dienen als goede voorbeelden in het portfolio voor de samenwerking in FoodNL en daarmee als basis voor Europese samenwerkingen: <ul style="list-style-type: none"> - enerzijds wordt nieuwe wet- en regelgeving (incl. stimuleringsmiddelen) beïnvloed en - anderzijds kan dit leiden tot het genereren van middelen voor samenwerkingsprojecten, mede naar eigen ondernemers en instellingen. - hieronder ligt dat er in 2024 zoveel mogelijk overlappingsen en gelijksoortige initiatieven geharmoniseerd worden onder de drie FoodNL-partners. 	<p>RNOB is trekker en werkt samen met AFC, FoodNL en div. andere partijen.</p> <p>Bestuurlijk: Jan Goijaarts</p> <p>Ambtelijk: Rob Verpoort</p>
Deelopgave: Werkgelegenheid				
	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024	RoI RNOB en trekkers
1.	ZZP Boost: toekomstbestendige ZZP'ers.	Met advies en begeleiding zorgen voor de toekomstbestendigheid van ZZP'ers als onderdeel van onze economie.	<ul style="list-style-type: none"> Na het afgeronde tweejaarprogramma 2022-2023 van ZZP Boost is in poho Economie op de Regiodag van 30 november 2023 besloten tot voortzetting van het project met 1 jaar. 	<p>Partner: RNOB is opdrachtgever (inhuur).</p> <p>Bestuurlijk: Kopgroep Werkgelegenheid</p>

			<ul style="list-style-type: none"> Het volgen van de voortgang. In samenwerking met het Poho Arbeidsmarkt. 	<p>Wethouder Mariëlle van Alphen</p> <p>Ambtelijk: Ruben van der Hoeven</p>
2.	<p>Expatri Center South NL: aantrekkelijk zijn voor internationale kenniswerkers en partners van deze kenniswerkers.</p>	<p>Versterken van het vestigingsklimaat voor internationale kenniswerkers en hun partners</p>	<ul style="list-style-type: none"> Verkennen van haalbaarheid van aanstelling van een Living in coördinator voor de regio. Op basis van de resultaten van het door Decisio uitgevoerde onderzoek naar internationale werknemers, uitwerken van vervolgacties. Versterken van de binding van internationale kenniswerkers met onze regio en benutten/activeren van de capaciteiten van de partners van kenniswerkers op onze arbeidsmarkt. 	<p>Partner: RNOB werkt samen met kwartiermaker gemeente Eindhoven (lead bij expat center): o.v.v. een mogelijk projectvoorstel.</p> <p>Bestuurlijk: Ralph Geers</p> <p>Ambtelijk: Rob Nijskens en Ruben van der Hoeven</p>
3.	<p>Het verder versterken van de samenwerking tussen economie en arbeidsmarkt. Aanvullend ook met wonen in relatie tot het vestigen van bedrijven op bedrijventerreinen binnen de regio en in relatie tot werkgelegenheidseffecten en huisvesting van werknemers.</p>	<p>Versterking arbeidsmarkt door het verbeteren van de afstemming tussen Poho Economie en Poho Arbeidsmarkt.</p> <p>Balans in ruimte voor wonen en werken en aandacht voor huisvesting werknemers in de regio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vanuit beide Poho's deelnemers laten meedenken over de opgaves die zich op het onderlinge raakvlak voordoen en verkennen waar raakvlakken met bijv. wonen bestaan. Invulling en operationalisering en afstemmen werkzaamheden WSP-accountmanagers met accountmanagers EZ. Verbinden van dit loket met het Werkgeverspunt NOB met vragen over personeel. Reguliere afstemming tussen regisseurs wonen, arbeidsmarkt en economie. Thematafel/ondernemerstafel Arbeidsmarkt. Tevens op agenda houden van huisvesting arbeidsmigranten en ontwikkeling Migratie Informatie Punt (MIP). 	<p>Trekker en verbinder: RNOB verbindt disciplines Economie, Arbeidsmarkt en Wonen. Aanpak in samenwerking.</p> <p>Bestuurlijk: De voorzitters van de Poho's</p> <p>Ambtelijk: de secretarissen van de poho's</p>
4.	<p>Arbeidsmigranten.</p>	<p>Versterking van de positie van EU-arbeidsmigranten voor betere woon-, werk-, en leefomstandigheden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan een landelijke proef in Brabant voor een Migratie Informatiepunt (MIP) waarin registratie, wegwijs, huisvesting en melding misstanden centraal staan. Praktisch koppelen van de gemeentelijke meldpunten Wet goed verhuurderschap (Wgv) met de focus op deze doelgroep. Doorvertalen verdeelsleutel woningbouwopgave (m.n. grootschalige huisvestingslocaties) naar lokale woningbouwprogrammering. 	<p>Trekker: RNOB is trekker en coördinatie wordt voorzien in de kopgroep Werkgelegenheid</p> <p>MIP: Bestuurlijk: Jan Goijaarts</p> <p>Ambtelijk: Rob Verpoort</p>

Samenstelling overlegtafels Aantrekkelijk vestigen

* bestuurlijke overlegtafel ** ambtelijke overlegtafel

Kopgroep Werklocaties

Voorzitter	Frank den Brok	Oss
Secretaris	Mariëlle Renee	Oss/RNOB
Deelnemers	Rien Wijdeven	Bernheze
	Mariëlle van Alphen	Boxtel
	Ralph Geers	's-Hertogenbosch
	Maarten Jilisen	Land van Cuijk
	Gijs van Heeswijk	Maashorst
	Jan Goijaarts	Meerijstad
	Mark du Maine	Vught
	Stijn Smeulders	Provincie Noord-Brabant

Kopgroep Innovatie & Agrifood

Voorzitter	Maarten Jilisen	Land van Cuijk
Secretaris	Jorrit Roorda	Land van Cuijk
Deelnemers	Ben Brands	Boekel
	Mariëlle van Alphen	Boxtel
	Ralph Geers	's-Hertogenbosch
	Gijs van Heeswijk	Maashorst
	Jan Goijaarts	Meerijstad

Frank den Brok	Oss
Bert van Druenen	Sint-Michielsgestel
Mark du Maine	Vught
Simon Maas (wnd)	AgriFood Capital
Karin van der Meer	Regio Deal/RNOB

Kopgroep Werkgelegenheid

Voorzitter	Mariëlle van Alphen	Boxtel
Secretaris	Ruben van der Hoeven	MijnGemeenteDichtbij
Deelnemers	Marius Tielemans	Bernheze
	Henri Willems	Boekel
	Ralph Geers	's-Hertogenbosch
	Jan Goijaarts	Meerijstad
	Kees van Geffen	Oss

Jaarbegroting 2024: Aantrekkelijk vestigen

Kosten 2024			
Algemene kosten programma Aantrekkelijk vestigen	€	75.000	
1. Werkbudget bestuurlijke kopgroepen			€ 15.000
▪ Follow up MKB Ondernemerstafels ¹			€ 7.000
▪ Werkbezoek bestuurders			€ 3.000
2. Bijdrage aan regio-project ZZP ondersteuning ²			€ 22.500
3. Bijdrage (structureel) aan Expatcenter South NL ³			€ 25.000
4. Updates tbv website bedrijfskavelsnoordoostbrabant.nl			€ 2.500
5. Digitale etalage ⁴			€ p.m.
Regelingen	€	175.000	
▪ Bijdrage subsidie- en bijdrageregeling Kringlooplandbouw Noordoost Brabant binnen APdP ⁵			€ 0
▪ Regionale cofinancieringsregeling t.b.v. provinciale SIR-regeling			€ 105.000
▪ Versterken Startup Ecosysteem (bijdrage aan eerste jaar 2024)			€ 70.000
Programma Vestigingslocaties		(*)	
Programma Innovaties en bedrijvigheid	€	60.000	
▪ Voedsel & Gezondheid			€ 50.000
▪ VoedseleducatiePlan ⁶			€ 0
▪ Internationale samenwerking			€ 10.000
Programma Experimenteerruimte		(*)	
Stichting AgriFood Capital	€	999.000	
Totaal			
	€	<u>1.309.000</u>	
Dekking 2024			
Begroting 2024	€	1.309.000	
Totaal			
	€	<u>1.309.000</u>	

(*) wordt gedekt uit algemene kosten programma

¹ In 2023 is €3000 uitgegeven voor Ondernemerstafel van 4 oktober, er resteert nog 7000 voor 2024.

² Besluitvorming in poho 30 november 2023 is om nog voor een jaar (2024) bij te dragen.

³ Bijdrage (jaarlijks) aan Expat Center Eindhoven.

⁴ Projectuitwerking en besluitvorming volgt in 2024.

⁵ Subsidie- en bijdrageregeling Kringlooplandbouw lopen door in 2024, budget reeds voorzien in 2021-2023.

⁶ Meerjarig Regio Deal-project met looptijd 2020-2024, cofinancieringsbijdrage al in 2020-2022.

Werkplan: Samenwerking, Communicatie en Bedrijfsvoering

Dit werkplan is opgesteld om vervolg te geven aan de diverse actielijnen die zijn opgenomen in het jaarplan 2024. Daarnaast zijn hieraan aanvullende actielijnen naderhand toegevoegd. De actielijnen hebben wij gekoppeld aan activiteiten voor 2024.

Ambities werkplan Samenwerking, Communicatie en Bedrijfsvoering

De ambitie voor 'Samenwerking en Communicatie' zijn vastgelegd in het jaarplan 2024 (hoofdstukken 6 en 7). U kunt het jaarplan [hier](#) inzien.

De reguliere werkzaamheden van het Regiobureau (zoals financiële administratie), komen in dit werkplan niet aan bod; dit is voldoende toegelicht in het jaarplan 2024 (7.2).

Het Regiobureau is in principe uitvoerder van de in dit werkplan vermelde actielijnen. Het bureau adviseert en stemt af met de samenwerkingspartners en het DB RNOB. De definitieve versie van dit werkplan wordt voorgelegd aan het DB op 14 december 2023. Als compact bureau moeten er prioriteiten gesteld worden. In dit werkplan geven we onze belangrijkste activiteiten weer. Het werkplan is vooral bedoeld om handvatten te geven aan onze doelstellingen, activiteiten en beoogde resultaten. Als organisatie zijn we in ontwikkeling. Wanneer dat nodig is, stellen we onze prioriteiten bij en passen we onze plannen aan. De begroting zoals opgenomen in het jaarplan onder hoofdstuk 8, is leidend. De activiteiten die in dit werkplan worden genoemd, zijn daaruit te bekostigen. Ook de beschikbare capaciteit is hiervoor toereikend.

Het is niet de taak van de medewerkers van het Regiobureau om op de inhoudelijke programma's actief te zijn. De focus van het Regiobureau ligt daarom niet primair op de inhoud, maar juist op elementen als faciliteren van strategievorming, procesondersteuning, agendavorming, coördinatie en signalering, zo is vastgesteld in het samenwerkingsconvenant.

Werkorganisatie

RNOB heeft geen eigen personeel in dienst. Al het personeel wordt ingehuurd en heeft in de meeste gevallen een arbeidsovereenkomst met de gemeente 's-Hertogenbosch. Het secretariaat wordt gedeeld met Noordoost Brabant Werkt. De communicatiemedewerkster is voor zowel AgriFood Capital BV als RNOB werkzaam. Het Regiobureau betreft ongeveer 3,3 FTE. Daarnaast wordt door gemeenten en waterschappen kosteloos personeel aan RNOB beschikbaar gesteld. Dit betreffen onder andere de secretarissen van de Poho's en programmaregisseurs. In totaal is dit ongeveer 5,5 FTE, waar alle gemeenten en waterschappen naar rato leveren.

Het beheer van de subsidieprogramma's en het financieel beheer worden extern ingehuurd. Het financiële beheer wordt gedeeld met AgriFood Capital BV en Noordoost Brabant Werkt.

Uitwerking werkplan Samenwerking, Communicatie en Bedrijfsvoering

Deelopgave: (Inter)regionale samenwerking		
Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024
1.	Voorbereiden op de afloop van het huidige convenant op 31-12-2024.	Anticiperen op de continuering van RNOB.
2.	Inspelen op kansen Regeerakkoord Rijk en provincie Noord Brabant.	Meer ondersteuning en middelen vanuit het Rijk naar de regio halen.
3.	Alle partners dragen de trots op onze regio uit en we inspireren anderen om zich in te zetten als ambassadeur.	Meer en beter toegang tot meer netwerken met als effect: betere beleid beïnvloeding en grotere kans op cofinanciering.
4.	We 'verbinden' onze regio met andere reeds succesvolle (promotie)netwerken, zoals Brabantstad en G40.	Meer en beter toegang tot meer netwerken en daarmee grotere kans op cofinanciering en beleidsbeïnvloeding.
5.	Doorontwikkeling van een specifieke monitor op de regionale samenwerkingsagenda.	Inzicht hebben en geven op basis van onafhankelijke gegevens over trends en ontwikkelingen, met als doel om de brede welvaart in Noordoost-Brabant te versterken.

6.	Verkennen van andere mogelijkheden voor interregionale samenwerking en samenwerking met andere netwerken.		Via RST-leden zoeken we de verbinding met G40, B7, M5 en VNG. Bestuurders uit onze regio actiever inzetten in deze netwerken voor onze lobby thema's.
7.	Verkennen van de samenwerkingsmogelijkheden en gezamenlijke lobby-inspanningen met de andere Brabantse regio's . Dat doen we ook met de andere triple helix organisaties in Brabant en de BOM via onze deelname in AgriFood Capital. Thema's die daar op de agenda staan zijn circulariteit en digitalisering/ data/AI.		In 2024 vervolgen we de verkenning naar de kansen die circulariteit biedt. We haken in op deelname aan Brabants Programma Circulaire Maakindustrie en verkennen mogelijkheden van samenwerking met Noord Limburg op gebied van circulaire varkenshouderij.

Deelopgave: Nationale samenwerking

	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024
1.	Actieve samenwerking in NOVEX-de Peel met Metropoolregio Eindhoven (MRE) en Noord en Midden-Limburg.	Versterken van lokale en regionale belangen.	NOVEX De Peel Ontwikkelagenda en Regionale Investeringsagenda voor de Peel. (Samenwerking in NOVEX ontwikkelperspectief Brabant verloopt via gemeente 's-Hertogenbosch en provincie Noord Brabant).
2.	Samen werken aan ruimtelijke inrichting van NL. Via proces van nieuwe nationale Nota Ruimte participeren in opstellen en uitvoeren van Ruimtelijk Voorstel Brabant en uitvoeringsarrangementen. N.a.v. Ruimtelijk Voorstel RNOB eigen visie/omgevingsagenda en ruimtelijk arrangement opstellen.	Participeren in proces van nieuwe Nota Ruimte. Regionale belangen op de kaart zetten.	Op basis van het Ruimtelijk Voorstel RNOB (ingestemd op 12 oktober 2023), opstellen van een regionale omgevingsagenda en ruimtelijk arrangement voor de Nota Ruimte. Uitwerking van de schuur- en schitterpunten uit het Ruimtelijk Voorstel RNOB. Verbinden van de verschillende overlegtafels in het fysieke domein.
3.	Uitbreiding van de samenwerking met de waterschappen.		We gaan in die samenwerking een nieuwe fase in doordat we een aantal opgaven uit de Regionale Samenwerkingsagenda daadwerkelijk koppelen aan de wateropgaven en vice versa.
4.	Regio Deal		Uitvoering Regio Deal aanvraag.

Deelopgave: Internationale samenwerking

	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024
1.	Ontwikkelen van concrete proposities op het gebied van Eiwittransitie en Voeding & Gezondheid in FoodNL verband. Dat doen we samen met internationale partners.	Net als in de voorgaande jaren spelen we actief in op kansen om (project)subsidies naar de regio te halen. Dit kan door zelf als partner op te treden of door een van de netwerkpartners binnen de regio in een consortium te laten toetreden.	Het doorontwikkelen van het internationaal partnernetwerk toewerkend naar gezamenlijke projectproposities op de thema's Eiwittransitie en Voeding en gezondheid i.s.m. FoodNL.
2.	Het doorontwikkelen van de samenwerking met provincie Noord-Brabant, AgriFood Capital	Actieve deelname aan het netwerk van de European Regions for Innovation in Agriculture, Food and	Deze actielijn is primair belegd bij AgriFood Capital.

	en andere regionale spelers op het internationale agrifood dossier onder andere in het samen optrekken in relevante Europese netwerken.	Forestry (ERIAFF) en European Regions Research and Innovation Network (ERRIN). Hierbij werken we nauw samen met de provincie Noord-Brabant en AgriFood Capital om op thema's zoals kringlooplandbouw, digitalisering en de cross-over tussen hightech en agrifood onze regionale positie te versterken.	
Communicatie			
	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024
1.	We zetten onze communicatieactiviteiten van 2023 voort in 2024. Blijven zichtbaar maken wat samenwerken in RNOB oplevert, met name voor inwoners en bedrijven. Onze communicatiestrategie is de Familie- en Fanstrategie. We maken daarbij steeds de rol van RNOB zichtbaar en het belang voor gemeenten en waterschappen om regionaal samen te werken. Met de regio o.a. als schaal om in gesprek te kunnen gaan met provincie, Rijk en Brussel. (Bestuurders, ambtenaren en raden en algemene besturen behoren tot de familie; bedrijven, kennisinstellingen en andere overheden als provincie, Rijk en Brussel zien we als fans).	<p>We maken steeds de rol van RNOB zichtbaar en het belang voor gemeenten en waterschappen om regionaal samen te werken. Met RNOB/de regio als (laagste) schaalniveau om in gesprek te kunnen gaan met provincie, Rijk en Brussel.</p> <p>Dit doen we vanuit een heldere positionering (wie zijn we) en propositie (wat bieden we voor wie).</p> <p>We ondersteunen alle direct betrokkenen in hun rol binnen de regionale samenwerking: bestuurders, ambtenaren en raden/algemene besturen. De kernboodschap van Noordoost-Brabant - over het DNA en cultuur van onze regio - vormt de basis van deze ondersteuning én voor onze communicatie - én lobbyactiviteiten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Website actueel houden en waar nodig doorontwikkelen Maandelijkse nieuwsbrief met interviews en nieuws over programma's en projecten, inclusief de projecten van Regio Deal Noordoost Brabant waar RNOB penvoerder van is. Continueren inzet social media (Twitter en LinkedIn).
2.	Continueren van de activiteiten om de gemeenteraden en AB-waterschappen beter te verbinden met de regionale samenwerking in RNOB.	We blijven de verbinding tussen gemeenten en RNOB continue verbeteren zodat bestuurders, ambtenaren en raadsleden de weg naar én binnen de regionale samenwerking beter weten te vinden.	<ul style="list-style-type: none"> Continueren van de Klankbordgroep Raadsleden. Het verduidelijken van de rol en positie van RNOB is hierbij een belangrijk aandachtspunt; Actief bijdragen aan de regiobrede raadsledenbijeenkomsten in samenwerking met de griffiers.
3.	Bijdrage leveren aan het jaarverslag 2023 en het jaarplan 2025.	Wij geven het DB RNOB en andere betrokkenen uit de deelnemende gemeenten en waterschappen inzicht in wat we bereikt hebben in onze programma's en projecten en regionaal samenwerken over 2022 en wat we van plan zijn in 2024.	Voorwoord schrijven en verzorgen van redactie en opmaak.
4.	De Staat van de Regio (regionale monitor) verder integreren in de communicatie- en lobbyactiviteiten, de jaar- en werkplannen van de programma's van RNOB. In 2022 is de Staat van de Regio gelanceerd. In 2024 wordt de monitor voor de eerste keer geactualiseerd.	We zetten de regio Noordoost-Brabant duidelijker op de kaart aan de hand van concrete feiten en cijfers die een legitimatie vormen van onze programma's en activiteiten.	<ul style="list-style-type: none"> De Staat van de Regio toegankelijk houden via www.rnob.nl (en via www.agrifoodcapital.nl). De Staat van de Regio onder de aandacht houden van bestuurders, ambtenaren en raden, o.a. via de nieuwsbrief en social media.

5.	Communicatie Regio Deal vijfde tranche (onder voorbehoud van toezegging door het Rijk).	We zetten in op extra communicatiekracht voor de Regio Deal vijfde tranche (uitbreiding Team Regio Deal Noordoost Brabant).	Verkennen van de organisatie van de communicatie van de Regio Deal vijfde tranche.
Bedrijfsvoering			
	Actielijnen	Doelstellingen	Activiteiten 2024
1.	<p>We leggen vast wat we als RNOB hebben bereikt en gedaan in het afgelopen jaar en geven inzicht in de financiële situatie. We leggen deze documenten voor aan de gemeenteraden en AB van waterschappen. Eventuele zienswijzen worden betrokken. Deze documenten laten wij vaststellen door het DB RNOB.</p> <p>De 'Staat van de Regio' monitor is de basis voor verantwoording in de jaarverslagen van RNOB op onze Samenwerkingsagenda.</p>	Wij geven het DB RNOB en onze deelnemende gemeenten en waterschappen inzicht in wat we bereikt hebben het afgelopen jaar op programma's en projecten en regionaal samenwerken over 2023.	Opstellen en verspreiden jaarverslag en jaarrekening over 2023.
2.	We leggen vast wat we van plan zijn om te bereiken het komend jaar, hoe we dit willen gaan organiseren en welke financiële middelen daaraan gekoppeld zijn. Dit doen we op basis van de samenwerkingsagenda en het samenwerkingsconvenant 2020-2024. We leggen deze documenten voor aan de gemeenteraden en AB van waterschappen. Eventuele zienswijzen worden betrokken. Deze documenten laten wij vaststellen door het DB RNOB.	Wij geven het DB en onze deelnemende gemeenten en waterschappen inzicht in wat we willen bereiken het komend jaar op programma's en projecten en regionaal samenwerken over 2025.	Opstellen en verspreiden jaarplan en begroting voor 2025.
3.	We bieden ondersteuning aan de overlegvormen van RNOB.	Wij bieden het platform en ruimte voor ontmoeting aan onze deelnemende gemeenten en waterschappen.	<ul style="list-style-type: none"> Viermaal per jaar het voorbereiden en organiseren van een Regiodag; bestaande uit vergaderingen van de portefeuillehoudersoverleggen en Bestuurlijke Coördinatie Groep (BCG). Tegelijkertijd bieden we ruimte aan externe vergaderingen, zoals het Secretarissenteam, de veiligheidsregio en Sociaal Domein. Voor en na de Regiodagen vindt afstemming en besluitvorming plaats met het DB RNOB.
4.	We organiseren voor onze bestuurders en betrokken ambtenaren een jaarlijks evenement waar de regio centraal staat en elkaar ontmoeten.	Zie hierboven.	<ul style="list-style-type: none"> Het organiseren van een jaarlijkse ambtelijke Regiodag met contactpersonen en betrokken ambtenaren. Het organiseren van een jaarlijkse regio-heidag voor de colleges van B&W en DB van de Waterschappen.

5.	Klankbordgroep Raadsleden voortzetten in 2024 om raadsleden blijvend te betrekken bij de regio.	We blijven de verbinding tussen gemeenten en RNOB verbeteren om zo de weg naar én binnen RNOB beter te vinden.	Organiseren van bijeenkomsten en ondersteuning bieden bij de voorbereiding.
6.	Professionalisering van de organisatie.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ We borgen onze processen en dat wat vastgelegd is, actualiseren we. Deze informatie bieden wij intern aan op een landingspagina. ▪ We continueren het updaten van onze AO/IC (Administratieve Organisatie - Interne Controle); door onze belangrijkste processen te borgen en de inrichting te verbeteren zodat er een efficiëntieslag behaald wordt. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De landingspagina actueel houden en aanvullen naar behoefte regisseurs en poho-secretarissen. ▪ Procesvraag uitzetten opstellen onboardingstraject. ▪ Doorontwikkeling van het in 2023 in gebruik genomen CRM-systeem. ▪ Het afwikkelen van het vernieuwen van onze detachings-overeenkomsten en het controleren van onze contracten met derden, in samenwerking met gemeente 's-Hertogenbosch.
7.	We verdiepen de samenwerking tussen programmaregisseurs door aandacht te geven aan samenhang (1) en de missie/kernboodschap van RNOB en de rol van een programmaregisseur hierin (2).	Wij bieden het platform en ruimte voor ontmoeting aan onze programmaregisseurs.	De samenwerking versterken door het organiseren van een jaarlijkse teamdag waar ontmoeting (zowel op persoonlijk vlak als op programma) centraal staat (integraliteit) (1) en het formuleren van de taken en verantwoordelijkheden van programmaregisseurs en hun rol binnen RNOB (2).
8.	Met de programmaregisseurs en Poho-secretarissen gaan we blijvend in gesprek over het optimaliseren van hun tijdsbesteding.	We maken een slag in de samenwerking met onze aangesloten ambtenaren uit deelnemende gemeenten.	We willen komen tot een betere balans tussen werken voor RNOB en voor de eigen (gemeentelijke) werkorganisatie en gaan hierover in gesprek met leidinggevend van gedetacheerde programmaregisseurs.